

**ЕС, GSM И САЩ
ИЛИ
КАК ДА СИ ПАЗИМ СЛУШАЛКИТЕ, БЕЗ ДА НИ ПАДАТ
БАТЕРИИТЕ *)**

Публикувана във в-к 24 часа на 29 май 2008 г.

Д-р Соломон Паси 1)

Гергана Паси 2)

Потребителите на GSM познават инфарктната ситуация, когато в най-неподходящ момент ни е паднала батерията. А наоколо има зарядни само за други марки телефони.

Вероятно мнозина от GSM-потребителите са забелязали също и спадащото качество, както и често сменящите се стандарти на аксесоарите за мобилни телефони – слушалки (hands-free), зарядни устройства (а те са три вида) и кабели за прехвърляне на данни. Краткосрочният интерес на производителите е ясен, но неустойчив: лошото качество увеличава продажбите, а те -- печалбите. За сметка на конкурентността и на потребителите! (Почти като във филма на Чарли Чаплин *Хлането*, което троши прозорците в махалата, за да отвори пазар за стъкларя.)

В тази ситуация ЕС може да бъде истински полезен. Ако въведем еднакъв вход за зарядните устройства на всички марки мобилни телефони (сега те се сменят дори от модел към модел на една марка), който при това да е еднакъв с другите два входа -- за слушалките и за кабела ще постигнем едновременно няколко ефекта:

- *) Ще обединим пазарите на аксесоари за всички марки GSM, ползвани в ЕС, което видимо ще свали цената им и ще повиши качеството им;
- *) Унифицираното зарядно устройство – както за телефона, така и за безжичните слушалки – ще бъде монтирано (подобно на интернет извод) във всяка стая у дома, в колата, на обществените места – кафенета, хотели, магазини, влакове, самолети и пр., което ще ни спести потребителския стрес „да ни падне батерията“;
- *) Тези облекчения ще повишат търсенето на мобилната услуга, което намалява цената и;
- *) Ще улесним потребителите да си разменят периферия;
- *) Спестяваме електронни отпадъци, енергия, материали и ресурси, с което противодействаме на глобалното затопляне -- деклариран приоритет на ЕС.

USB-стандарта е едно от възможните решения, но ако ЕС въведе принципа за стандартизация, експертите ще ни предложат конкретно изпълнение, което да отчита и очаквания бъдещ технически прогрес. Унифицираните аксесоари

са естественото продължение на мобилната преносимост (тя ни позволява да си сменяме оператора, като си запазваме номера). Време е да си сменяме апарата, като си запазваме периферията. Обратно, да си представим какъв кошмар щеше да е у дома ни, ако всеки производител на бяла или черна техника ползваше различни контакти, а всеки доставчик на интернет или кабелна ТВ си има свой извод. Тогава трябваше да надупчим стените си като холандско сирене, за да угодим на монополиста.

В тази област можем да почерпим челен опит от Китай, който от юни 2007 е разпоредил всички нови мобилни телефони да се произвеждат с еднакъв стандартизиран USB вход (и за слушалки, и за зарядно, и за кабел). Очакваните годишни икономии са над 300 000 000 долара.

След мобилната периферия, ще е добре ЕС да стандартизира и безграничното разнообразие от батерии за GSM (по примера на автомобилните акумулатори или батериите по 1.5 волта), докато стигнем до GSM-менютата, в които хаосът сега триумфира.

А да не забравяме после и стандартизация за дистанционните управления за аудио/видео-техниката или автомобилите, както и още десетки уреди, услуги и възможни стандарти в името на удобството на своите граждани. (Помислете само колко време губят хората по света в търсене на дистанционните си управления у дома или в офиса!)

И наистина, ЕС е колкото Европейски Съюз, толкова и Европейски стандарт.

Стандартите носят пари. Липсата им води до колосални разхищения. Ето един прост, но зашеметяващ пример. Хората, които са попадали в САЩ са могли да забележат, че почти всички асансьорни панели (с бутоните за етажите) са напълно еднакви. Като че ли американците нямат артистизъм в дизайна на асансьорните си клавиатури. Преди месец, когато привършвахме работата по тази статия, в един от асансьорите на Народното Събрание -- поради неясно разположени копчета -- единият от нас отиде до погрешен етаж, което загуби на него и 3-мата му спътника в асансьора по около 30 секунди (общо 2 минути).

Тогава се сетихме за скучните американски асансьорни панели. И проверихме, че американските асансьори извозват средно по 2 милиарда пътника на ден. Ако всеки от тях загуби дори само по 1 секунда дневно, това са 555 555 човеко-часа = 69 444 работни човеко-дни = 277 работни човеко-години загубено време **само за 1 ден** в американските асансьори.

При средна годишна американска заплата от 40 000 долара, виждаме че 1-та човеко-ден-секунда, загубена в асансьора, лишава САЩ от 2.8 милиарда долара всяка година. А ако американецът губи по 30 секунди на ден в асансьора (както стана в оня ден в парламента), ударът по американските финанси би бил около 84 милиарда долара годишно. (За сравнение, българският бюджет за 2008 е около 13 милиарда) Без да броим прехосания

ток, изгорели крушки, излишна енергия и всичко друго, подклаждащо глобалното затопляне. Изводът: *скучно-еднаквите копчета в американските асансьори пестят по няколко десетки, ако не и стотици милиарда годишно.*

Някой ще каже: американците са богати и могат да си позволят да си сменят асансьорните копчета, но ние в ЕС сме още назад с материала. Грешен отговор: американците са богати именно защото стандартизираха и глобализираха, а на нас в ЕС никой не ни пречи да ги изпреварим, ако поискаме.

Затова, след няколкомесечни проучвания и дискусии се обърнахме към Европейската Комисия с апел да вземе присърце стандартизацията на GSM-телефоните и да я придвижи. Както ЕК има право да ни предлага добри неща, така и ние на нея. Този въпрос засега не е сред законодателните приоритети на ЕК, но вярваме, че засилен обществен интерес може бъде окуражаващ за Комисията.

---

1) авторът е депутат от НДСВ и председател на Комисията по външни работи, министър на външните работи (2001-2005), Почетен Президент на Атлантическия Клуб в България, д-р по математическа логика и компютърни науки.

2) авторката е Министър по Европейските въпроси, и экс-депутат от НДСВ, Председател на Пан-Европейското движение в България и Заместник-Председател на Международния пан-европейски съюз, магистър по право.

*) Всички усещаме, че ЕС придобива все по-голяма практическа приложимост за подобряване на ежедневието на обикновения европеец, в частност и на обикновения българин. Един от най-практичните скорошни приноси на ЕС в това отношение беше поевтиняването на GSM-роуминга. Тази статия възникна още през 2007, в спор между авторите: *докъде може да се простре положителното влияние на ЕС върху живота на гражданите?* Отговорът, до който достигнахме е: това влияние може да е безгранично. Стига да искаме, и да не се плашим да искаме. НДСВ – като про-европейска партия по рождение – прегръща идеята и предлага на правителството да убеди Европейската комисия в тази справедлива общо-европейска и даже световна кауза.

Като логично продължение на този сюжет, предлагаме на най-широката ни общественост, чрез нашите медии, да предложи на българските институции конкретни идеи за повишаване качеството на живота ни, които България да предложи на ЕС да осъществи.